

הנחלים פיראן – תלכיד

עונה מומלצת: סתיו, חורף, אביב. בראשית החורף פורחים הנרקיסים.

התאמה: כל המשפחה.

קושי מסלול: בינוני. קטעים מסוימים דורשים זהירות מיוחדת וטיפול בעזרת ידידות אחיזה וסולמות קטנים.

אורך מסלול: כשלושה קילומטרים

משך מסלול: כשלוש שעות.

מפה: מפת סימון שבילים מס' 5-6, "בקעת הירדן ומזרח השומרון".

(מהדורה אחרונה ומעודכנת ביותר הודפסה בשנת 2011)

הגעה מצומת אלמוג: נוסעים צפונה על כביש מס' 90 עד לקילומטר מס' 349 (כ- 9 קילומטר צפונית מהפנייה

לארגמ"ן). בין קילומטר מס' 350 לקילומטר מס' 352 ישנה פנייה משולטת שמאלה אל נחל תלכיד. חונים ומכאן

יוצאים לדרך.

ציוד נדרש: נעלי הליכה, כובע, מים.

- חלק מהמסלול נמצא בשטח אש, מסיבה זו מותר לטייל בו רק בסופי שבוע או בתיאום מראש עם צה"ל (חדר מבצעים בחטיבת הבקעה: 02-5305372) או בלשכה לייעוץ טיולים של החברה להגנת הטבע (02-6232811).

- מסלול מעגלי, אין צורך בהקפצת רכבים.

בסטייה רגלית קטנטנה מכביש הבקעה ממתינה לגילוי ארץ פראית ובלתי נגועה ספר המדבר השומרוני, אזור מוזנח ולא בצדק. המדרונות המזרחיים של השומרון לא נהנים מהממטרים היורדים על צדו המערבי של הרכס ומשך רוב השנה האזור אפרורי ומאובק. בעקבות גשמי החורף מתעוררים לחיים זרעים ופקעות ולזמן קצר המדרונות מוריקים. רכס אום זוקא, המהווה ברובו שמורת טבע (הגם שחלקו שטח אש) הופך במהלך אביב שאחרי חורף גשום לחגיגה צבעונית ומסחררת של צבעים. מכיוון שהאזור שחון, הלבול והפריחה כאן תלויים באופן ישיר בכמות המשקעים שיורדת במדרונות השומרון המזרחיים באותה שנה. ישנן שנים בהן הפריחה דלה ולעומתן, שנים ברוכות משקעים שבהן כמות הפריחה רבה יותר והפרחים גדולים ורעננים יותר.

בחורף פורצים מבין חגווי הסלע פרקי נרקיסים ורקפות. מאוחר יותר אפשר למצוא כאן כלניות, נוריות, חרציות, סביונים, תורמוסים, קחוונים ופרגים. זוהי רק רשימה חלקית שעליה ניתן להוסיף מיני פרחים נוספים רבים. מחניון העפר צועדים דרומה עד שלט חום המכווין אל ימינה (מערבה) לעבר נחל פיראן. במקום ישנו סימון שבילים אדום. מקור שמו של הנחל אינו ברור לחלוטין. ישנה סברה ששמו גזור מהמילה הערבית 'פורון', שפירושה 'תנור', שם שמקורו בחום הכבד השורר בקניון הנחל החסום בפני רוחות מצננות בקיץ. יש הטוענים כי מקור שמו במילה 'פאראן' שפירושו 'עכברים'. המצדדים בגרסא זו טוענים שבשם ישנו רמז לחורים הרבים שיש בסלע, הנראים כפתחי מאורות עכברים.

ממשיכים ללכת בעקבות השביל המסומן אדום המתרחק מהכביש. תוך זמן קצר צועדים בין קירותיו של קניון צר שדופנותיו המצוקיות כמעט סוגרות זו על זו. בדרך נקרים כמה מפלונים קטנים וצריך לעוקפם (אל דאגה, במקום הותקנו ידידות מתכת שמסייעות לא מעט). לאורך הדרך שיחי רותם מדברי גדולים ועצי אוג קוצני, עץ נמוך שהשלכת שלו היא דווקא בקיץ, כחלק מהיערכותו של הצמח למניעת התאדות.

כעבור מעט פחות מקילומטר, בנקודה שבה מתרחב הערוץ, ניפרדים מהשביל האדום שממשיך במעלה הנחל ופונים ימינה (צפונה), בשביל מסומן ירוק, המעפיל במדרון.

בראש המעלה מגיעים אל אוכף רחב. מימין לאוכף ישנם סלעים טרשיים יפים. הגם שמדובר בסטייה קטנה מהמסלול מומלץ מאד לטפס עליהם ולהשקיף מהם על הנוף. תצפית מזרחה אמפשרת להתרשם ממראה הבקעה. ממול נשקפים הרי הגלעד ובראשם העיירה הירדנית עגלון. ניתן לראות את פתחת נחל יבוק, את הבקעה הירדנית ובתווך שבין נקודת התצפית לבינה את התווי שבו מתחתר נהר הירדן. מעניין לראות שהצד הירדני כולו מעובד (הודות למוביל המים הירדני המוליך מים מנהר הירמוך ועד צפון ים המלח). כדי לנצל את הקרקע המישורית לחקלאות, בנויים כל הכפרים לאורך תחתית המדרונות. הדבר בולט במיוחד בשעות הלילה, לאחר שנדלקים האורות ויוצרים פס ארוך, כמעט רציף.

מנקודת התצפית ניתן לרדת בחזרה לנקודת הסיום בשני אופנים; דרך אחת, הקצרה יותר (שממנה נשקף נוף רחב יותר), זוהי דרך לא מסומנת היורדת ישירות במורד השלוחה לעבר הכביש שמתחת. הדרך האחרת, הארוכה מעט יותר, שבה גם מראות נחל נפלא, חוזרת אל השביל הירוק החולף באוכף וממשיכה במורד צפונה (ימינה). תוך כמה דקות מגיע השביל אל ערוץ נחל קועוד עידה ששמו עוברת לנחל תלכיד. עם ההגעה לערוץ הנחל נתקלים בסימון שבילים כחול. פונים בו ימינה, במורד הערוץ. נחל תלכיד מצוקי ובחלקים מסוימים צר עוד יותר משכנו הדרומי ולכן מומלץ שלא לוותר על ההליכה בו. גם המפלים כאן גדולים יותר. עדיף לעקוב אחר השביל המסומן העוקף אותם ולא לנסות לרדת בהם. בתום הליכה קצרה חולפים על פני הקטע הצר ביותר בערוץ הנחל מגיעים בחזרה אל החניון.

מעברו האחר של הכביש ניצבת אנדרטה לזכרו מוחמד שיבלי; רב סמל בכיר, ממוצא בדואי שנהרג במקום זה בשנת 1991 בהיתקלות עם מחבלים. ליד האנדרטה גדל עץ זקום מצרי, מין המעפיל לאורך השבר ממזרח אפריקה. הטמפרטורות הגבוהות באזור מאפשרות את צמיחתו.

באביב (חודש מרץ) יש הפתעה לקינוח :

מאנדרטת שיבלי נוסעים שני קילומטרים דרומה ופונים מערבה (ימינה), בדרך סלולה, אל מוצב 'גבעוניתי'. הדרך עולה וכעבור חצי קילומטר מגיעה אל פנייה רחבה ימינה. במקום זה מחנים את הרכב וממשיכים רגלית כחצי קילומטר בדרך שממשיכה מערבה (שמאלה). הדרך מתעקלת ואחרי העיקול הראשון, משמאל לדרך, נמצא שדה גדול של אירוס הגלבו.ע.

עודכן בתאריך 23.10.2011

כל הזכויות שמורות ליותם יעקבסון ©